

Eriävä mielipide Puumalan kunnanvaltuuston 31.8.2026 kokouksen pykälään 35: Puumalan kunnan ja UPM-Kymmene Oyj:n välinen maakauppa Rokansaaren Hiisniemen tilasta ja ympäristöministeriön avustuksen hakeminen maanhankintaan

Eriävän mielipiteeni sisältö on pitkälti sama kuin perusteluni asian palauttamiseksi valmisteluun, siinä on kuitenkin tiettyjä tarkennuksia ja lisäyksiä, jotka olivat tiedossa jo asiaa käsiteltäessä.

Rokansaaren maanhankintaan liittyvissä asioissa olen kaikille keskeisille tahoille kunnassa ilmaissut, ettei asiaa kannattaisi vielä tuoda kunnanhallituksen ja valtuuston käsittelyyn. Asiassa on tiettyjä haasteita ja ongelmia, jotka voidaan oikaista valmistelun kautta. Kunnan maineen ja edun kannalta olisi ollut parempi, että näistä haasteista ja ongelmista ei olisi tarvinnut aloittaa julkista keskustelua l. ts. asian viemistä päätöksentekoon. Asia haluttiin kuitenkin viedä päätöksentekoon mahdollisimman nopeasti.

Erääksi keskeiseksi kysymykseksi näyttää nousevan, miten valtuusto noudattaa omia linjauksiaan / päätöksiään. Samalla keskiöön nousee myös valtuuston lakisääteinen tiedonsaantioikeus. Lisäksi keskiöön nousee se, miten kunnassa noudatetaan kuntalain ja kunnan hallintosäännön määrittelemää rakennetta kunnan valmistelusta ja päätöksenteosta. Em. asiat tiivistyvät kysymykseen valmistelun ja päätöksenteon avoimuudesta ja läpinäkyvyydestä – luonnollisesti huomioiden asiaa määrittelevät säädökset. Kysymys on ensisijaisesti ja viime kädessä siitä, miten kunnan päätöksenteon avoimuus ja läpinäkyvyys ilmenee kuntalaisille.

Toukokuussa 4.5.2026 kunnanvaltuusto hyväksyi uuden kuntastrategian, joka linjaa Rokansaaren kehittämistä seuraavasti:

”Rokansaari vetovoimaiseksi luontomatkailukohteeksi. Rokansaaren pitkän aikavälin kehittämissuunnitelman laatiminen kestävän matkailun näkökulmasta.”

Valtuustolle ei ole tuotu kehittämissuunnitelmaa strategian hyväksymisen 4.5.2026 jälkeen, sen sijaan tuotiin esitys maanhankinnasta Rokansaaresta. Täten maanhankinta tässä vaiheessa olisi vastoin valtuuston tekemää linjausta Rokansaaresta – kehittämissuunnitelma puuttuu. Samalla on täysin epäselvää, miksi kehittämissuunnitelman tekeminen ei ollut ykkösprioriteetti strategian hyväksymisen jälkeen vaan maanhankinnan valmistelu on ollut ykkösprioriteetti. Tällaista linjausta ei valtuusto ole tehnyt. Kuka linjauksen on tehnyt?

Maanhankinnan valmistelu on ollut käynnissä reilusti ennen strategian hyväksymistä, joten maanhankinnan nyt toteutuessa valtuuston toimivalta kyseenalaistetaan kunnan ylimpänä päättävänä elimenä. Kuntalaki korostaa kuntastrategian merkitystä kunnan johtamisjärjestelmässä – valtuuston hyväksymä strategia luo suunnan kunnan johtamisessa ja kehittämisessä. Rokansaaren kehittämissuunnitelma pitää laatia, kehittämissuunnitelmassa voidaan tarkastella strategiakirjausta Rokansaaresta mahdollisimman laajasti ja mahdollisimman laajan yhteistyöverkoston kautta. Kehittämissuunnitelmassa olisi voitu arvioida tarvetta maanhankinnalle ja siten tarvittaessa tuoda maanhankinta valtuuston käsittelyyn. Kun nyt tehdään maanhankinta, rajataan kehittämissuunnitelman mahdollisuuksia. Valtuusto ei ole linjannut tällä tavalla strategiasta päättäessään. Kuntalaissa strategia nostetaan keskiöön – se on nostettu listalla ensimmäiseksi valtuuston päätettävistä asioista.

Strategiaan ei tarvitse kirjata kaikkea, mitä kunnassa tapahtuu – strategia on johtamisväline, joka luo selkeät suuntaviivat / raamit kunnan toimintaan. Strategiaa voidaan tarkastella myös kesken valtuustokauden ja tehdä siihen tarvittavia korjauksia. Nyt tosin Puumalassa on syntynyt tilanne,

jossa on perusteltua miettiä tarvetta käsitellä strategia uudestaan. Alle neljä kuukautta strategian hyväksymisen jälkeen on selvinnyt, että strategian kirjauksessa Rokansaaresta on ollut taustalla maakaupan valmistelu, jota ei kerrottu valtuutetuille strategian valtuustokäsittelyn yhteydessä. Kyseinen menettely luo valitettavasti varjon koko strategian ylle. Onko muiden strategiakirjausten takana jotain sellaista, josta valtuutettujen olisi pitänyt tietää hyväksyessään strategian.

Puumalan kunnan päätöksenteon luottavuudelle ja ennakoitavuudelle syntynyt tilanne ei tee hyvää. Valtuutetuille ei ole kerrottu tietoa Rokansaaren maakaupasta strategian hyväksymisvaiheessa ja muutaman kuukauden päästä maakauppa tuodaan valtuutettujen päätettäväksi ilman strategiaan kirjattua Rokansaaren kehittämissuunnitelmaa. Päätöksenteon luotettavuus ja ennakoitavuus on ennen kaikkea kuntalaisia varten. Samalla luotettavuudella ja ennakoitavuudella keskeinen merkitys myös investointeja Puumalaan suunnitteleville.

Ihmettelen lisäksi sitä, että Rokansaaren maanhankintaa perusteltiin ensin nimenomaan myös strategialla. Tämä tapahtui pe 14.8.2026, kun valtuustoryhmälle kerrottiin suunnitellusta maakaupasta. Tällöin ensimmäistä kertaa kuulin maakaupasta. Seuraavan viikon alussa ilmoitin näkemykseni etten tässä vaiheessa kannata maakauppaa, perustelin asiaa strategian kirjauksilla. Sen jälkeen alettiin Rokansaaren kohdalla puhua pelkästä maakaupasta strategia unohtaen.

Rokansaaren kehittämissuunnitelma on selkeä valtuuston kuntastrategiassa asettama tavoite – maanhankinta Rokansaaresta ei ole valtuuston asettama tavoite. Kuka tai ketkä kyseisen tavoitteen maanhankinnalle Rokansaaresta ovat asettaneet? Tavoite on asetettu jo ennen kuin vuoden 2026 talousarvio on joulukuussa 2026 käsitelty – talousarviossa ei ole mitään mainintaa Rokansaaren maanhankinnasta. Kysymys on paljon suurempi kuin Rokansaaren maanhankinta. Kysymys on kunnan johtamisjärjestelmästä ja päätöksenteon luotettavuudesta. Miten tavoitteet määritellään, kenellä on oikeus määritellä tavoitteita jne.

Kuntastrategian hyväksymisvaiheessa Rokansaaren maakaupan valmistelu on salattu sekä valtuustolta että kunnanhallitukselta. Kunnanjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja ja kunnanvaltuuston puheenjohtaja ovat ainoastaan tienneet asian valmistelusta. Valmistelun salaamiseen kunnanvaltuustolta ja kunnanhallitukselta ei ole perusteita – asian kertomisella olisi ollut vaikutusta, koska Rokansaaresta on kuntastrategiassa selkeä kirjaus. Suunnitellun kaupan osapuolena on yritys, yrityssalaisuuteen vetoaminen ei ole peruste. Asia olisi voitu kertoa päättäjille ja heidän vaitioloonsa olisi pitänyt luottaa – tarvittaessa ottaa vaitiolositoumukset. Lisäksi ei ole myöskään perusteltu sitä, miksi kunnanhallituksen puheenjohtaja ja valtuuston puheenjohtaja ovat olleet maakaupan valmistelusta tietoisia, mutta muilta valtuutetuilta asia on salattu. Toimintatapaan pitää löytyä perustelut. Miksi heillä on ollut oikeus tietää? Kuntalaki ja hallintosääntö eivät anna hallituksen ja valtuuston puheenjohtajille toimivaltaa / roolia asioihin liittyvässä valmistelussa. Toimivalta on kunnanhallituksella. Kuntalaki ja hallintosääntö määrittelevät kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät ts. toimivallan. Kunnanhallituksen puheenjohtajan toimivalta ei valmisteluun liittyen mene kunnanhallituksen toimivallan yli – puheenjohtaja ei ole toimivallassa kunnanhallituksen yläpuolella. Kuntalaki ja hallintosääntö eivät määrittele valtuuston puheenjohtajalle toimivaltaa nyt käsiteltävänä olevaan asiaan ja sitä kautta tehtäviä. Kuntalaki ja hallintosääntö käsittelevät valtuuston puheenjohtajistoa yhtenä kokonaisuutena. Siksi on luontevaa kysyä, miksi muu valtuuston puheenjohtajisto ei ollut maakaupan valmistelusta tietoisia.

Rokansaaren maakaupan valmistelun salaaminen strategian käsittelyvaiheessa valtuustolta ja kunnanhallitukselta nostaa esiin myös kysymyksen mahdollisista esteellisyyksistä. Esteellisyys liittyy kysymykseen siitä, pystytäänkö asian valmistelussa ja päätöksenteossa toimimaan puolueettomasti. Missä roolissa on tietyissä vaiheissa toimittu – mihin toimivalta on perustunut? En

lähde enempää arvioimaan tätä asiaa. Oleellista on todeta, että syntyneessä tilanteessa tämäkin kysymys nousee esille. Vielä oleellisempaa on tarkentaa valmistelussa ja päätöksenteossa, että tällaista tilannetta ei tulevaisuudessa synny.

Koska Rokansaaren maakaupan valmistelusta ei ole kerrottu kunnanhallitukselle ja valtuustolle kuntastrategiaa käsiteltäessä, voidaan perustellusti nähdä niille kuntalaissa määritellyn tehtävän estyneen strategiakäsittelyn yhteydessä – perusteena on riittämätön tieto.

Kuntalaki 14 § Valtuuston tehtävät

Kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa.

Kuntalaki 38 § Kunnan johtaminen

Kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti.

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta.

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Valtuusto voi päättää, että kunnanjohtajan sijasta kuntaa johtaa pormestari.

Puumalan kunnan hallintosääntö

2 § Kunnan johtamisjärjestelmä

Kunnan johtaminen perustuu kuntastrategiaan, taloussuunnitelmaan, talousarvioon sekä muihin valtuuston päätöksiin.

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta, käyttää kunnan päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä.

Kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä kunnan henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanhallitus vastaa kunnan konsernijohdosta.

Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa, kuntakonsernia ja muuta toimintaa. Kunnanjohtaja vastaa asioiden valmistelusta kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Kunnanhallitus määrää kunnanjohtajan sijaisen, joka hoitaa kunnanjohtajan tehtäviä kunnanjohtajan ollessa poissa tai esteellinen.

Rokansaaren maakaupan valmistelusta kunnanhallitus on saanut ensi kertaa tiedon kesäkuussa 2026. Kunnanjohtaja on tällöin tiedustellut kunnanhallituksen näkemystä asiaan – ts. viedäänkö kauppa valtuustolle. Kauppaa on kuitenkin valmisteltu jo syksystä 2025 alkaen, mm. valtuuston esityslistan liitteenä oleva arviokirja kiinteistön arvosta on päivätty joulukuun 2025 alkuun. Jotta arviota on päädytty pyytämään, on valmistelun pitänyt alkaa jo huomattavasti aikaisemmin. Kunnanjohtajalla on oikeus valmistella asioita ja myös velvollisuus. Valtuutetuille on kerrottu kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanvaltuuston puheenjohtajan olleen mukana ja tietoisia valmisteluprosessista syksystä 2025 alkaen. Kuntalaki ja hallintosääntö korostavat kunnanhallituksen roolia kuten edellä mainituissa pykälissä on kuvattu. Kuntalaki ja Puumalan kunnan hallintosääntö eivät anna toimivaltaa kunnanhallituksen puheenjohtajalle eikä kunnanvaltuuston puheenjohtajalle tällaisissa asioissa toimia kunnanhallituksen ohi/yläpuolella. Keskustelua saa käydä ja pitää käydä valmistelijan ja päättäjien välillä. Jotta kunnanhallitus pystyy kuntalain määräämällä tavalla johtamaan kunnan hallintoa, taloutta ja toimintaa, sen olisi pitänyt tietää ne asiat Rokansaaren kaupan valmisteluun liittyen, jotka ovat nyt olleet kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanvaltuuston puheenjohtajan tiedossa. Kunnanhallituksen puheenjohtaja ja valtuuston puheenjohtaja eivät ole voineet edustaa kunnanhallitusta tai valtuustoa kunnanjohtajan kanssa käydyissä keskusteluissa Rokansaareen maanhankintaan liittyen. Heillä ei ole ollut asiaan liittyvää mandaattia eivätkä he ole tienneet kunnanhallituksen tai valtuuston näkemystä asiasta,

heidän kanssaan on kuitenkin käyty keskustelua Rokansaaren maakaupan valmistelusta. Kuntalain ja hallintosäännön mukaan kunnanhallituksella on tällaisissa asioissa toimivalta, ei yksittäisillä päättäjillä. Kyseessä on tilanne, jossa voidaan vaikuttaa prosessin lopputulokseen. Lisäksi valtuuston puheenjohtajistoa kuntalaki ja hallintosääntö käsittelevät kokonaisuutena. Kuntalaki ja hallintosääntö eivät millään tavoin viittaa valtuuston puheenjohtajistoon asioiden valmisteluun liittyen, kunnanhallitukselle sekä kunnanjohtajalle määritellään tehtävät valmisteluun liittyen. Valtuuston puheenjohtajistolla on puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanhallituksessa.

Valmistelussa ja päätöksenteossa on kysymys asioiden yhteensovittamisesta oikea-aikaisesti, eri vaiheissa pitää keskustelua käydä. Jätän eriävän mielipiteen tähän pykälään, koska esitin asian palauttamista valmisteluun ja myös äänestin asian palauttamisen puolesta. Tietoisesti en tehnyt asiassa vastaesitystä l. maakaupan hylkäämistä, koska kysymys on nyt nimenomaan valmisteluun liittyvistä ongelmista – erityisesti strategian merkityksestä kunnan johtamisessa. Juridisesti en ole vastuussa päätöksestä, koska olen esittänyt asian palauttamista valmisteluun. Päättäjänä en voi virkavastuulla ottaa vastuuta asiasta, jonka valmistelussa on selkeä ristiriita kuntastrategian sekä kuntalain ja hallintosäännön kanssa.

Puumalassa 1.9.2026

Mika Ilvesmäki
kunnanvaltuutettu, kunnanvaltuuston 1. vpj.